

Maandoverzicht no. 7/8 - 1966

(Tijdvak 1-7-1966 t/m 31-8-1966)

I N H O U D

Blz.

I.	<u>Communisme Internationaal</u>	
	De culturele revolutie in China	1
	De strijd tegen de klassevijand nog niet gewonnen	2
	Onder Mao's leiding	5
II.	<u>Activiteiten van de communistische partij Nederland</u>	
	Een communistische wethouder in Amsterdam	12
	Financiën	15
	De CPN tussen Moskou en Peking	17
	De pro-Chinese oppositie	19
III.	<u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	
	Bijeenkomst te Genève van de "wereldvredeesraad"	21
	Activiteiten inzake Vietnam	23
	Bezoek Sowjet-Russische parlementaire delegatie	25
	Protesten tegen invrijheidstelling van Lages	26
	De gebeurtenissen in Indonesië	27
IV.	<u>Andere Groeperingen</u>	
	Jongerencomité Vietnam	29
	Actiegroep Vietnam	30
	"Legale" communisten en "illegale" trotskisten	32
	Zeeuwse petitionnementsactie	33
	Provo-activiteiten	34
	<u>Stakingsoverzicht juli/augustus 1966</u>	36
	<u>Agenda</u>	37

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

De culturele revolutie in China

Voor een goed begrip van wat er thans in China plaats vindt moeten wij eerst een terugblik werpen op de periode 1959-1962. De "grote sprong voorwaarts", die ongemotiveerde verwachtingen en een enorm enthousiasme verwekte, bleek in 1959 een mislukking. Een enorme chaos was hiervan het gevolg.

Terwijl het buitenland de draak stak met de hoogovens in de achtertuintjes en de varkensfokkerij van het Ministerie van Buitenlandse Zaken in Peking en het hoofd schudde over de communes, die alle individuele vrijheid beperkten, spraken de Chinese leiders over tijdelijke moeilijkheden en weten zij de mislukking aan natuurrampen, het stopzetten van de Russische hulp en aan fouten, gemaakt op lager niveau. De Chinese leiders hebben nooit willen erkennen, dat de idee, die achter de politiek van de "grote sprong voorwaarts" stond, fout was. Zij behielden hun geloof in de almacht van de volksmassa, wanneer deze geleid wordt door de gedachten van Mao Tse-toeng. Omdat het volk echter hongerig, de partij gedesillusioniseerd en het leger gedemoraliseerd was, moesten de leiders de teugels wat vieren en het volk een iets grotere vrijheid toestaan.

Vele geleerden zagen het in deze jaren als hun plicht, kritiek op partij en regering te uiten. Schrijvers en historici deden dit, overeenkomstig een oude Chinese traditie, in de vorm van fabels, parabelen en historische anecdotes. Reeds in juni 1959 publiceerde , een der vice-burgemeesters van Peking, zijn toneelstuk "Hai Joei berispt de Keizer", in januari 1961 gevolgd door "Hai Joei's ontslag". Deze Hai Joei was een hooggeplaatst keizerlijk ambtenaar uit de Ming-periode, wiens lotgevallen enigermate vergelijkbaar waren met die van de in 1959 ontslagen Minister van Oorlog die zich tegen Mao's "grote sprong voorwaarts" had verzet. In juli 1962 trok een artikel van *) , getiteld "Een middel tegen geheugenverlies" de aandacht. Critici lazen hierin een verwijt aan het adres van de partijleiders,

*) een der secretarissen van het partij-comité van Peking.

dat zij te spoedig vergaten wat zij gezegd en gezien hadden.

De officiële partij-politiek was in deze periode niet rechtlijnig; evenals in 1957 moedigde de partij in het begin van 1961 de kritiek aan, hoewel ditmaal een duidelijk onderscheid werd gemaakt tussen de academische en politieke vraagstukken, welke laatste taboe bleven.

Kort daarna viel het theoretisch orgaan "Rode Vlag" de bourgeois-wereldbeschouwing aan, daar deze gezien werd als de oorsprong van veel intellectuele kritiek.

Vier maanden later echter erkende het Chinese Staatshoofd Lioe Sjao-tsjji, dat de intellectuelen een belangrijke en onontbeerlijke factor vormden in het proces van de socialistische opbouw.

Sprekende tot de studenten wees ook Minister van Buitenlandse Zaken op de behoefte van China aan specialisten en voegde eraan toe, dat deze niet geheel "rood" behoeften te zijn. Volgens hem behoorden de studenten de meeste tijd te besteden aan de studie van hun vak en mocht van hen niet worden verlangd, dat zij zich tevens concentreerden op de politiek. Ook moest een einde komen aan de discriminatie van studenten, afkomstig uit bourgeois-milieus.

De oorzaak van deze veranderde houding moet gezocht worden in de grote behoefte, die China aan intellectuelen en technici had na het stopzetten van de technische hulp door de Sowjet-Unie in juli 1960.

Na het 22e CPSU-congres (van 1961) waren de Chinese leiders er geheel van overtuigd, dat Chroestsjow zijn partij in de verkeerde richting leidde, een richting waarin zij hem niet wilden volgen. In januari 1962 riep Tsjoel En-lai het Chinese volk op, te vertrouwen op eigen kracht en het Volkscongres sprak zich twee maanden later uit voor de onafhankelijke opbouw van het socialisme in China, waarvoor men al het Chinese intellect nodig had.

Wie zal winnen?

Er zijn aanwijzingen, dat de gematigden in voorjaar en zomer 1962 getracht hebben hun invloed te versterken en dat de besluitvaardigheid van de regering hieronder leed.

Eind september 1962 riep Mao Tse-toeng het CC bijeen. In een rede wees hij er met nadruk op, dat het nog lang kon duren, voordat het socialistische tijdperk, waarin China verkeerde, zou overgaan in het communistische. De strijd tussen hen, die de weg van het socialisme volgden en de voorstanders van de kapitalistische weg, noemde Mao nog

onbeslist. Het antwoord op de vraag wie zou winnen hing volgens hem af van de uitslag van de klassestrijd, waarop de communisten dan ook al hun krachten zouden moeten concentreren. Het communiqué, dat na afloop uitgegeven werd, legde veel nadruk op strijd tegen het moderne revisionisme, maar wees ook op de noodzaak, de klasse-vijanden in China zelf te bestrijden.

Aan de onzekerheid was nu een einde gekomen; de aanhangers van de harde lijn hadden gewonnen. De intellectuelen begrepen, dat de periode van betrekkelijke vrijheid voorbij was. Hun kritiek verstomde, maar zij waren niet overtuigd.

Het laatste kwartaal van 1962 en een groot deel van 1963 werd besteed aan het opstellen van nieuwe richtlijnen voor het culturele en artistieke werk. In het voorjaar van 1963 vond een culturele conferentie plaats, waar Tsjoë En-lai en andere sprekers de schrijvers voorhielden, dat hun werk een positieve ideologische inhoud moest hebben en een militante rol in de klassestrijd moest spelen. Ongenoemde schrijvers werd verweten, dat zij te realistisch schreven; van alle auteurs werd verlangd, dat zij de revolutionaire held duidelijk zouden stellen tegenover de bourgeois-schurk. Zelfs klassieke werken werden verworpen op grond van het feit, dat zij feodale heersers in een te gunstig daglicht stelden.

In de tweede helft van 1963 begon een debat over de vraag hoeveel van China's culturele erfenis nog bruikbaar was. De indruk werd verkregen, dat sommige geleerden, die deze erfenis geschikt hadden moeten maken voor gebruik in de strijd tegen het revisionisme, juist het tegenovergestelde hadden gedaan en "humanistische waarden" hadden willen doen herleven. De reeds genoemde schrijver-historicus stond maandenlang aan kritiek bloot. Hij schoen weinig verdedigers te hebben.

De partij-theoreticus *) maakte zich tot tolk van de partijleiding in een rede op 26 oktober 1963 voor de filosofische afdeling van de Chinese Akademie van Wetenschappen, waarin hij de intellectuelen opriep in al hun uitingen het revisionisme en de bourgeois-ideologie te bestrijden. Hij beriep zich hierbij op een uitspraak van Mao Tse-toeng, dat volgens een algemene wet al het bestaande de neiging

*) word niettemin tijdens de culturele revolutie aan de kaak gesteld als een bourgeois-revisionist, die zich altijd tegen Mao's ideeën verzet had.

heeft zich in tweeën te delen ofwel zijn tegengestelde op te roepen. Naast een wetenschappelijke, revolutionaire leer zou een onwetenschappelijke, contra-revolutionaire leer - het revisionisme - ontstaan. Hierover behoefde men zich geen zorgen te maken, mits men de revisionisten doeltreffend bestreed. Opvallend was het, dat reede pas 2 maanden later, op Mao's verjaardag, gepubliceerd werd. Hieruit mag worden afgeleid, dat zijn standpunt ook in leidende kringen niet algemeen aanvaard werd.

In juni 1964 vond een "bijzondere werkbijeenkomst" van het CC plaats, onder persoonlijke leiding van Mao Tse-toeng. Van dit ogenblik af werd de houding tegenover de intellectuelen vijandiger; het leek of Mao tot de slotsom gekomen was, dat de intellectuelen als groep onverbeterlijke revisionisten waren.

Een der meest vooraanstaande slachtoffers van de "harde lijn" waartoe men besloot, was het CC-lid die, hoewel in 1961 als directeur van de Hogere Partijschool afgezet, nog steeds als docent aan deze school verbonden was. Kort nadat , met een beroep op Mao had verklaard dat één zich altijd in twee splitst, had in een essay geschreven, dat twee samengevoegd konden worden tot één. Volgens hem betekende de studie van de dialectiek juist de studie van de wijze, waarop twee tegengestelde ideeën verenigd konden worden. Voordat zijn studie schreef was op de Hogere Partijschool al twee jaar over dit idee gediscussieerd, maar het was natuurlijk geheel fout van en zijn aanhangers, dat zij zo openlijk tegen de officiële lijn ingingen!

De indruk, dat niet had kunnen rebelleren zonder de steun van machtige bondgenoten, werd versterkt door een zinsnede in de 9e brief van het Chinese CC aan het Sowjet-CC (dd. 14 juli 1964) waarin erkend wordt:

"Er zijn ook (in China) gevallen van degeneratie in enkele lagere organisaties en, wat erger is, deze degeneré's doen hun uiterste best, beschermers en handlangers te vinden in de leidende partij-organen."

Gedurende de zomer en herfst van 1964 werden nog vele andere vooraanstaande personen wegens hun "revisionistische" opvattingen gecritiseerd. Onder hen bevond zich , hoogleraar in het dialectisch-materialisme aan de Universiteit van Peking, wiens in 1956 verschenen boek "De communistische levensopvatting" een miljoenen-oplaag had.

meende Mao niet langer te kunnen wachten. Hij besloot aan de latente oppositie, die hem tot een obsessie was geworden, een einde te maken. Hij wist zich hierbij verzekerd van de belangrijke steun van de Minister van Defensie maarschalk

was er in geslaagd het in 1959 geschonden moreel van het Chinese leger te herstellen en de partij-invloed te versterken. Zijn politieke indoctrinatie-methode had in het begin van 1964 blijkbaar zoveel succes geboekt, dat in geheel China een actie "Leer van het Bevrijdingsleger" kon worden ingezet, waarbij het bevrijdingsleger werd voorgesteld als een model van klassebewustzijn, ijver en loyaliteit.

Dat niet alle officieren het primaat van de politiek erkenden valt te begrijpen; niet iedere officier was van mening, dat Mao's spirituele A-bom de meerdere van de imperialistische materiële bom was.

deinsde echter niet terug voor harde maatregelen; in mei 1965 werden alle militaire rangen afgeschaft, een maatregel, die het leger nog proletarisch en militanter moest maken en de revolutionaire geest in de strijdkrachten moest aanwakkeren.

Het leger werd hierdoor nóg afhankelijker van de partij, want de politieke commissarissen kregen in verhouding tot de militaire commandanten meer macht. De Chef van de Generale Staf, oud-Minister van Openbare Veiligheid en een typische partij-figuur, kon zich met de gang van zaken blijkbaar niet verenigen. Hij werd voor het laatst in het openbaar gezien in november 1965.

Wat in het leger mogelijk was gebleken, herstel en handhaving van de prioriteit van de politiek, moest nu ook in de culturele sfeer worden gerealiseerd. "Elke artistieke uiting in China moet een ideologisch wapen zijn, dat het volk samenbindt en opvoedt en de vijand slaan toebrenkt en vernietigt", aldus het "Dagblad van het Bevrijdingsleger".

Eind september kwam het Centraal Comité onder leiding van Mao in geheime zitting bijeen. Officieel werd over de hier gehouden beraadslagen niets medegedeeld, maar het is zeker, dat Mao wees op anti-socialistische uitlatingen, die het gevolg waren van de "burgerlijke instelling" van bepaalde autoriteiten. In dit verband kritiseerde hij , de vice-burgemeester van Peking.

Iets van de tegenstellingen, die tijdens de CC-zitting in de hoogste partij-regionen heersten, drong naar buiten door; Minister daagde in een interview op 29 september alle vijanden van

China, de Sowjet-leiders inclus, uit om China aan te vallen, maar

*) waarschuwde in een herdenkingsrede op 1 oktober tegen arrogantie en onstuimigheid. Hij maakte toespelingen op tekortkomingen en fouten en constateerde een onevenwichtige ontwikkeling. Ook Tsjoe En-lai sprak over tekortkomingen.

De strekking van de genomen besluiten bleek uit persartikelen en redevoeringen. Dagbladen en sprekers vorderden, dat aan de politiek, d.w.z. aan de gedachten van Mao, absolute voorrang zou worden verleend.

Het theoretisch orgaan "Rode Vlag" eiste een volledige breuk met alle verouderde ideeën, opvattingen, gewoonten en conventies. Het blad voegde hieraan toe, dat alle oude dingen, schadelijk voor het volk, genadeloos zouden worden uitgeroeid. Zij, die vreesden dat te grote nadruk op de politiek een ongunstige invloed op de produktie zou hebben, kregen te horen dat hun opvattingen eenzijdig en metaphysisch waren. Politiek en produktie zouden een eenheid der tegendelen vormen. Als de politiek werkelijk het commando voert, zouden de geestelijke waarden materiële gestalte krijgen, die de produktie bevordert.

Volgens het persbureau "Nieuw China" nam de studie van Mao's geschriften een ongekend massaal karakter aan; mijnwerkers, herders, straatvegers, doktoren, ingenieurs, allen zouden Mao's gedachten gebruiken als kompas, voedsel en wapen.

Uitgaande van de gedachte, dat de echte creatieve impulsen altijd uit de massa komen, spoorde de Chinese pers met dit soort berichten het gewone volk aan, "zich door Mao te laten inspireren tot het schrijven van literaire en wetenschappelijke verhandelingen". Schrijvers en geleerden werd verweten, dat zij hun kennis wilden monopoliseren. Zij werden gewaarschuwd, dat zij zullen moeten buigen voor de kritiek van arbeiders en boeren. Professoren van de Universiteit van Shanghai kwamen dan ook plichtmatig verklaren, dat er onder de Chinese intellectuelen nog te veel bewondering bestond voor de Westerse wetenschap en te weinig begrip voor de rol van de politiek. De filosofische faculteit van de Universiteit van Peking werd overgebracht naar een commune, omdat men daar "kon leren van de boeren, wier filosofische studies betere resultaten opleverden, omdat hun studie het gevolg was van een uit de praktijk voortvloeiende noodzaak".

Het partij-comité van Shanghai had zich direct volledig achter

*) lid van het politiek-bureau, burgemeester van Peking en 1e partij-secretaris van die stad.

Mao's plannen gesteld, zulks in tegenstelling tot het partij-comité van Peking. Het was ook de pers in Shanghai die - in navolging van Mao - kritiek begon te leveren op de vice-burgemeester van Peking en schrijver van "Hai Joei's ontslag".

Hoewel het partij-comité in Peking eerst verbolgen informeerde, waar men zich in Shanghai mee bemoeide, werd ook de pers in Peking gedwongen, de kritiek over te nemen. De leider van de pers in Peking, de schrijver van "Een middel tegen geheugenverlies", werd zelf aangevallen en verloor zijn functie. De houding van de autoriteiten in Peking leidde tot de val van die behalve burgemeester ook 1e secretaris van het partijbestuur van Peking was.

"Rode Vlag" wierp in juli nog enig licht op de achtergrond van het ontslag, door te schrijven dat een handjevol leiders van het partijcomité van de stad Peking "een staat in de staat had gevormd en zich met alles wilde bemoeien".

Het is duidelijk, dat zich tegen bepaalde opvattingen van Mao heeft verzet en dit verzet niet wilde opgeven, toen de meerderheid van de leiders zich achter Mao schaarde. Op de januari-conferentie van de politieke afdeling van het leger was een der sprekers. Mogelijk wilde hij hier nog een poging doen om medestanders te krijgen. Zonder succes evenwel; twee maanden later verdween hij uit het openbare leven en begin juni werd een nieuwe 1e secretaris van het partijcomité in Peking benoemd.

Na de bekendmaking van de vervanging van begon de zuivering van de pers en de Universiteit van Peking, direct gevolgd door de zuivering van de provinciale pers en andere universiteiten.

hoofdredacteur van "Rode Vlag" en voormalig "ghost-writer" van Mao, bleek aan het hoofd te staan van een groep, die belast was met de uitvoering van de culturele revolutie. Zijn zuiveraars waren zo ijverig, dat aan de universiteiten in Peking een gevaarlijke situatie dreigde te ontstaan.

Hoewel van hogerhand op matiging werd aangedrongen, is het wel duidelijk, dat de nieuwe plannen met betrekking tot het hoger onderwijs het peil van de afgestudeerden drastisch zal verlagen.

Typerend voor de methoden, welke worden toegepast, is een radiorede, welke onlangs voor de leden van de volkscommunes werd gehouden. De spreker zeide:

"Na de oproep van Mao Tse-toeng hebben wij, arbeiders, boeren en soldaten, dus de volksmassa, bijeenkomsten gehouden, artikelen geschreven en met andere ons ten dienste staande middelen, de misdaden van de anti-partij en anti-socialistische elementen veroordeeld en aan de kaak gesteld.

De ideologie van Mao als wapen gebruikend, hebben wij alle monsters en gedochten van het ideologische front weggevaagd. In enkele maanden hebben wij de zgn. bourgeois-experts, -geleerden, -"autoriteiten" en -"heersers" in wanorde uiteen gejaagd en vernederd."

Als wij nagaan, wie het slachtoffer zijn geworden van de "scherpe blik van het revolutionaire volk", dan blijken hieronder vele figuren te zijn, die hoge functies hebben bekleed in de communistische partij, de partij, waarvan zij 30 of 40 jaar lid zijn geweest. De thans weggezuiverde *) behoorde zelfs tot de oprichters. Zij behoren stellig niet tot - wat officieel genoemd wordt - "een handvol vertegenwoordigers van de bourgeoisie, die erin geslaagd is, zich in te dringen in de partij, het leger en de culturele instellingen".

Het excuus dat deze indringers niet direct werden ontdekt, omdat het enige tijd kostte hun ware aard te doorgronden, klinkt dan ook nogal dwaas. Het is duidelijk, dat de thans weggezuiverde autoriteiten communisten zijn, communisten echter, die niet van harte meededen aan de verheerlijking van Mao en die Mao's "nostalgie naar Jenan" niet in dezelfde mate deelden. Zij vreesden wellicht dat China's harde politiek het land zou isoleren en waren er mogelijk minder zeker van, dat de "revolutionaire massa in staat is, alle moeilijkheden op te lossen". Wie twijfelt en van zijn twijfel blijk geeft, loopt heel snel kans als "bourgeois-revisionist" te worden gebrandmerkt.

Mao's grote zorg is, dat de jongere generatie, die niet in de burgeroorlog gestaald is, de kracht zal missen om de revolutionaire strijd voort te zetten en dat burgerlijke invloeden hen zullen verleiden, het Russische voorbeeld te volgen. Niets vreest Mao meer dan een revisionistische politiek, die volgens hem tot herstel van het kapitalisme zal leiden.

In dit licht bezien is het duidelijk, waarom Mao tot zijn opvolger heeft gekozen; zijn trouwe schildknaap, die de "rode banier van de gedachten van Mao" steeds hoog heeft gehouden. Daarom ook heeft Mao zijn toegewijde ex-secretaris belast met de leiding van de culturele revolutie.

*) president van de Universiteit van Woehan.

Het is thans duidelijk, dat de plaats ingenomen heeft van , die nu openlijk gedegradeerd is. Het is de ironie van het lot, dat de socialistische opvoedingscampagne, die resulteerde in de culturele revolutie, begon met de herdruk van klassieke geschrift: "Hoe een goed communist te zijn". ondervindt thans aan den lijve hoe moeilijk het is, een goed communist te blijven!

Begin augustus vond onder persoonlijke leiding van Mao Tse-toeng de 12e plenaire zitting van het Centraal Comité plaats.

Het communiqué, dat na afloop uitgegeven werd, legde veel nadruk op het feit, dat alle grote acties, die sedert de vorige plenaire zitting (september 1962) gevoerd waren, plaatsvonden op persoonlijk initiatief van Mao. Het communiqué prees Mao's politiek als volkomen juist.

Verwachting

Het valt op, dat een aantal personen, die belangrijke functies in het economische leven bekleden en van wie bekend is, dat zij destijds kritiek hadden op de "grote sprong voorwaarts", thans hun posities hebben weten te handhaven. Dit zou er op kunnen wijzen dat Mao zich realiseert, dat een voorzichtige economische politiek in het economisch zeer labiele China geboden is, ook al wordt de economische ontwikkeling in het openbaar zo gunstig genoemd, dat deze de belofte van een nieuwe "grote sprong voorwaarts" inhoudt.

Een uitspraak van het "Dagblad van het Bevrijdingsleger": "De ervaring opgedaan in 1958 vormt een duidelijk bewijs, dat de wijsheid en de kracht van de massa onuitputtelijk is" en een artikel "Drijf de ondernemingen als scholen van de gedachten van Mao" in hetzelfde blad voorspellen voor het economische leven echter weinig goeds.

Een soepeler worden van de buitenlandse politiek ligt niet in de lijn der verwachting; een soepele politiek past niet bij de geest van Jenan. Men kan in het binnenland geen haat tegen het imperialisme en het revisionisme prediken en tegelijkertijd een buitenlandse politiek voeren, die enige toenadering tot de Verenigde Staten of de Sowjet-Unie toont.

staat volledig achter Mao's conceptie van de volksoorlog; de strijd van de Vietcong wordt andere onderdrukte volkeren ten voorbeeld gesteld.

"Stel durf boven alles en breng de massa op stoutmoedige wijze in beweging....wees niet bevreesd voor wanorde", heet het in het Besluit van het Centraal Comité van begin augustus.

Welke krachten door de culturele revolutie zijn ontketend, valt nog niet te voorspellen, maar wel staat vast dat de Chinese Volksrepubliek voorlopig nog een onrustig element in Azië zal blijven.

H O O F D S T U K I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND

In de zomermaanden

De maanden juli en augustus vormen, ieder jaar opnieuw, dieptepunten in de activiteit en de politieke bedrijvigheid van de CPN. De traditionele terugslag na de inspanningen van de verkiezingscampagne, werkte bovendien extra verlamdend op de communistische activiteiten in de verslagperiode. De juni-onlusten te Amsterdam deden de CPN nog eenmaal opveren uit de reeds ingezette zomerslaap. Nadien gingen partijgenoot en vrijgestelde met vakantie, terwijl de thuisblijvers handen te kort kwamen om de routine-activiteiten, als "Waarheid"-bezorging en de contributie- en donatie-inning, gaande te houden. Binnenskamers namen inmiddels de voorbereidingen voor het "Waarheid"-festival vaste vormen aan. Ook de campagne voor de Tweede Kamer-verkiezingen in 1967 en de daaraan verbonden financiële consequenties kwamen ter sprake.

Een voor de CPN zeer belangrijke zaak evenwel, die blijkens publicaties in "De Waarheid" de partijtop nadrukkelijk heeft beziggehouden, vormde de verdeling van de wethouderszetels te Amsterdam.

Een communistische wethouder in Amsterdam

Onmiddellijk na de Tweede Wereldoorlog werden in Amsterdam twee CPN'ers, onder wie het huidige raadslid Leen SEEGERS, tot wethouder gekozen. Toen in februari 1948 de communistische omwenteling in Tsjechoslowakije plaats greep en de CPN zich met het nieuwe regime solidair verklaarde, werden zij echter gedwongen om hun functie ter beschikking te stellen. Ook in andere gemeenten verdwenen de communisten uit het college van B & W en in vele gevallen (o.m. in Rotterdam) ook uit de Raadscommissies. Finsterwolde (Gr.), waar de CPN toen reeds een absolute meerderheid had, bleef sindsdien lange tijd de enige gemeente in Nederland, waar de communisten waren opgenomen in het dagelijks bestuur.

In 1962 werd in Koog a/d Zaan het CPN-raadslid Piet Kaayk tot wethouder gekozen. In het nieuwe college van B & W zal hij waarschijnlijk terugkeren, mede gezien de verkiezingscijfers voor de CPN in deze gemeente (16,4% in 1962, thans: 24,8%).

Na de recente Raadsverkiezingen is Beerta (Gr.) de tweede gemeente met een absolute communistische meerderheid, hetgeen inhoudt dat de CPN daar zonder twijfel één of meer wethouderszetels voor zich zal opeisen.

In verschillende gemeenten, zoals in Rotterdam en Enschede, zijn de communisten weer opgenomen in de Raadscommissies.

In Amsterdam, waar de CPN bij de Statenverkiezingen van dit jaar 11,2% van de stemmen op haar kandidaten kreeg uitgebracht (1% minder dan bij de Kamerverkiezingen in 1963) was de inzet van de Raadsverkiezingen: een CPN-er in het college van B & W. Toen de communistische partij, na een actief gevoerde campagne, met 13,1% uit de stembus kwam, verklaarde "De Waarheid" van 2 juni triomfantelijk "dat thans niemand meer ons recht op een wethouderszetel kan betwisten".

Verskillende beschouwingen in de "burgerlijke" pers noemden dit een legitiem verlangen, gezien het getal van zes communistische raadsleden (de derde fractie in grootte), terwijl sommige commentatoren spraken van een reële mogelijkheid en daarbij wezen op de veranderde opstelling binnen de Amsterdamse Raad, als gevolg van de verliezen van PvdA (-4 zetels) en KVP (-1 zetel). Bovendien, zo stelden anderen, heeft de CPN zich in het recente verleden constructiever opgesteld en zijn er slechtere wethouders denkbaar dan het ervaren raadslid Verheij. Medio augustus verklaarde het dagblad "Het Parool" echter "dat de juni-onlusten te Amsterdam de communistische pretenties min of meer op losse schroeven hebben gezet".

In de CPN-leiding had men dit gevaar vroegtijdig onderkend. Met de verklaring van het DB-CPN, op 14 juni des middags uitgegeven, waarin het zich distancieerde van de ongeregelheden en nadien het in bescherming nemen van de socialistische burgemeester Van Hall tegen aanvallen van "rechts", werd kennelijk beoogd de eventuele bereidheid tot medewerking van de PvdA-vertegenwoordigers (de grootste fractie) geen geweld aan te doen.

Ter ondersteuning van de communistische aanspraken, verscheen begin augustus in het partijdagblad een artikelenserie over de wethouderskwestie, waarin opnieuw de nadruk werd gelegd op de verkiezingsuitslag in Amsterdam, "waarmee de bevolking ook een belangrijke uitspraak heeft gedaan over de eis van een communistische wethouder". "De Waarheid" waarschuwde dat, wanneer de KVP-raadsfractie zou proberen de verkiezing van een communistische wethouder te verhinderen, dit slechts opgevat kon worden "als onduldbare inmenging van Cals in de samenstelling van een nieuw bestuur". Doelend op de gebeurtenissen van 13 en 14 juni, vermeldde het partijdagblad dat "pogingen tot chaos en zinloze vernielingen niet alleen niet-communistisch zijn, maar in strijd met de politiek van de CPN". "Kortom", aldus "De Waarheid", "krachtens de verkiezingsuitslag heeft de CPN recht op een wethouderszetel en die zal er moeten komen, wil het gemeentebestuur tenminste op steun onder de bevolking kunnen rekenen".

Eind augustus werd in het overleg tussen de voorzitters van de PvdA-, KVP-, CPN-, Prot.Chr.- en VVD-raadsfractie o.m. besloten aan de CPN een wethouderszetel ter beschikking te stellen. Indien de wethoudersverkiezingen op 6 september conform deze afspraak verlopen, zal zeer waarschijnlijk Harry Verheij de nieuwe CPN-wethouder worden.

Mogelijke gevolgen voor de positie van de CPN

Het communistisch succes komt voor een belangrijk deel op rekening van Verheij zelf. Na de vorige Raadsverkiezingen in 1962 werd hij de opvolger van Leen Seegers als voorzitter van de CPN-fractie. Sindsdien heeft hij zich doen kennen als een kundig raadslid, die zich in zijn optreden meer liet leiden door de praktische mogelijkheden, dan dat hij realisering nastreefde van algemene communistische slogans. In dit opzicht verwierf hij zich de waardering van collegae uit andere fracties. Het is overigens opmerkelijk dat "De Waarheid" zich in eerste instantie heeft beperkt tot het signaleren van het resultaat van de besprekingen tussen de fractievoorzitters, zonder daaraan eigen commentaar of de naam van Verheij te verbinden. Men kan zich dan ook afvragen of dit, voor een deel persoonlijke succes van Verheij, diens toch al zwakke positie binnen de partijhiërarchie wel ten goede zal komen (zie ook MO 5 - 1966).

Ongetwijfeld heeft het zetelverlies van PvdA en KVP bij de recente Raadsverkiezingen er toe bijgedragen dat de communisten, anders dan in 1962, werden betrokken bij het overleg over de verdeling van de wethouderszetels, terwijl het tevens de onderhandelingspositie van de CPN ten goede is gekomen.

Uit welke overwegingen de CPN bij het overleg werd betrokken, het resultaat kan in ieder geval worden beschouwd als een prestige-overwinning voor de CPN en een, ongewilde, bijdrage aan de popularisering van de "nieuwe oriëntering" (presentatie van de CPN als nationale partij), die sinds het laatste CPN-congres het communistisch handelen bepaalt. Evenals het verlenen van zendtijd kan het bij de - gezien de recente verkiezingsuitslagen - grote groep labiele kiezers, die in 1967 opnieuw ter stembus gaat, verder de mening doen postvatten dat de CPN een weliswaar radicale, maar toch democratische en echt Nederlandse partij is.

Financiën

In de CPN is het beraad over de begroting van de partij reeds afgesloten. De districten weten weer welke financiële taken in het kader van de geldinzameling 1966/1967 moeten worden vervuld. Partijpenningmeester Jaap Wolff heeft uitgerekend, dat de uitgaven voor de Tweede Kamerverkiezingen en het sluitend maken van de exploitatierekening van het dagblad "De Waarheid" (volgens ingewijden moet per jaar zeker een ton worden bijgepast) een bedrag vergen van f300.000,-.

Daarvan moet het district Amsterdam alleen al f130.000,- opbrengen en het district Rotterdam f33.000,-. Dit betekent dat elk CPN-lid naast zijn lidmaatschapscontributie gemiddeld ongeveer f25,- extra moet betalen.

Evenals andere jaren poogt de CPN deze gelden bijeen te brengen door middel van "donaties" van f15,- en door het houden van twee enveloppen-campagnes. Als nieuw element zijn "verkiezingsaandelen" ingevoerd van f50,- en f100,-. Deze kunnen desgewenst afbetaald worden met f2,50 per week.

Om de hier en daar bestaande argwaan omtrent de juiste besteding van het geld weg te nemen, is een commissie gevormd van acht "bekende en beproefde" communisten. Deze commissie zal - zo werd in "De waarheid" medegedeeld - het beheer over de gelden voeren.

Het eindresultaat van de oude actie is niet bekend gemaakt. Begin juni moest evenwel nog ruim f55.000,- aan de landelijk penningmeester worden overgemaakt. Spoedige betaling was nodig om de verkiezingsschulden te betalen en de partij in staat te stellen de zomermaanden door te komen.

Aandrang op de districtsbesturen heeft evenwel niet geleid tot grotere afdrachten. De partij had dan ook duidelijk met financiële moeilijkheden te kampen. Als gevolg daarvan moesten wederom een aantal vrijgestelden worden ontslagen en was er ook geen geld voor vakantietoeslagen. Pogingen om gelden te verkrijgen door middel van een nieuwe hypotheek op de partijgebouwen waren tot mislukken gedoemd vanwege het conservatoir beslag, dat nog steeds op het complex "Felix Meritis" ligt.

Mede in verband met de slechte financiële positie is de partij er toe overgegaan de exploitatie van de streekbladen aan een nader onderzoek te onderwerpen. Uitgangspunt hierbij was, dat de streekbladen zich zelf moeten bedruipen om te mogen blijven verschijnen. Indien de districten er niet in slagen voldoende advertentieopdrachten te verwerven en zij daardoor niet in staat zijn de drukkosten (tijdig) te voldoen, moeten zij het streekblad in opdracht van de partij opheffen. De partijdrukkerij kan de hierdoor ontstane schade niet langer dragen en de partij kan en wil ook niet meer bijspringen. Als gevolg hiervan zullen de bladen "Fries Perspectief" en waarschijnlijk op den duur ook "De Zaanstreek" verdwijnen. Aangezien "Het Oosterkwartier", dat in Groningen verscheen, reeds eerder ter ziele was gegaan, zal dan alleen nog het streekblad voor het district Noord-Holland-Noord "Ons Noorderkwartier" blijven uitkomen. Hiermede is de partij weer even ver als in oktober 1964, toen, dankzij de activiteit van een der bestuurders uit dit Noord-Hollandse district, "Ons Noorderkwartier" het licht zag.

Dat de CPN er niet in geslaagd is deze door adverteerders gefinancierde streekbladen -waarin vrij onverhuld de communistische visie ten beste wordt gegeven- in stand te houden, is waarschijnlijk toe te schrijven aan gebrek aan organisatietalent in de betreffende districten. Het verkrijgen van de nodige advertenties om het uitgeven mogelijk te maken, gelukte aanvankelijk meestal nog wel. Bestaat er voor adverteerders in "De Waarheid" voor andersdenken veelal een soort drempelvrees, bij de streekbladen is dit beduidend minder het geval. De huis- aan- huis- verspreiding liet evenwel veel te wensen over.

Verschillende adverteerders betoonden hierover hun ontevredenheid en zagen van een verder gebruik van dit reclame-medium af.

De CPN tussen Moskou en Peking

De afgelopen maanden is uit diverse artikelen in "De Waarheid" gebleken dat de CPN-leiding onverstoorbaar wenst vast te houden aan haar "autonome middenkoers" tussen de beide communistische grootmachten Moskou en Peking. Het is de politiek die door Paul de Groot is vastgesteld in juli 1963, door het congres bevestigd in maart 1964 en door de CPN-voorzitter op 1 april j.l. in "De Waarheid" nog eens als volgt geformuleerd:

"Onze partij acht de rol en de prestaties van de CPSU en de CP China zeer hoog, doch wenst niet als werktuig of filiaal van deze partijen te fungeren".

Een voorbeeld van de wijze waarop deze "middenkoers" doorwerkt in politieke beschouwingen, levert een artikel in "De Waarheid" van 16 juni j.l. over de gebeurtenissen in Indonesië. De scribent distancieert zich daarbij in één en dezelfde zin zowel van Moskou als van Peking:

"Wat zich in de afgelopen maanden heeft voltrokken, staat in schril contrast met de illusoire verwachtingen van Chroestjovs politiek ten aanzien van de koloniale en vroegere koloniale landen, maar evenzeer met illusies en beperkt-nationale overwegingen die in de diplomatie van de Chinese Volksrepubliek tot uiting kwamen".

Over het algemeen echter worden in de "Waarheid"-publicaties de kritische porties niet zo nauwkeurig tegen elkaar afgewogen en slaat de balans van de kritiek vaak door in het nadeel van de Sowjet-Unie. Het is immers Paul de Groot die de politiek bepaalt en hoewel hij realistisch genoeg is om zich achter de Russische politiek van vreedzame coëxistentie te scharen, gaat zijn sympathie meer uit naar Peking.

Soms wordt de kritiek op Moskou rechtstreeks gebracht. Zo sprak "De Waarheid" op 24 juni j.l. haar misnoegen uit over de joyeuze ontvangst van president De Gaulle in Moskou:

"Het probleem dat zich vóór en tijdens de eerste dagen van De Gaulles bezoek aan de Sowjet-Unie weer doet gevoelen", aldus de commentator, "is dat de diplomatie in alle Sowjetkranten de hoofdtoon aangeeft en dat informatie over werkelijke toestanden en achtergronden via partijpublicaties (en dat zou toch iets anders behoren te zijn dan regeringspublicaties) volledig ontbreekt".

Niet altijd echter uit "De Waarheid" haar kritiek op zo'n directe manier. Dikwijls sluit het blad aan op kritische berichten uit buitenlandse communistische bron, zoals eind mei j.l. op een verklaring van de Britse CP over het anti-semitisme in de Sowjet-Unie.

Een methode die door "De Waarheid" ook wordt gevolgd, is het richten van kritische pijlen op een van de trouwste Russische satellieten, de DDR, waardoor Moskou indirect wordt getroffen. Aldus tewerkgaand hekelde de CPN-krant op 10 mei j.l. op scherpe wijze enkele uitlatingen van de SED-functionaris in het partijblad "Neues Deutschland". had uit de aanwezigheid van het grote aantal buitenlandse gasten op het 23ste Congres van de CPSU een groeiende isolering van de Chinese partijleiding geconcludeerd, waarbij hij de ondergang van de Indonesische CP had aangevoerd als waarschuwing tegen het volgen van de Chinese politiek. "De Waarheid" achtte deze visie "bijzonder cynisch en onverantwoordelijk" en de commentator merkte verontwaardigd op:

"Alleen al het herhalen van zulke woorden in deze kolommen stuit tegen de borst. Het is beneden iedere maat! Wordt zó niet het domme, door de kolonialisten opgedrongen 'Moskou of Peking?' tot in het absurde en kwaadaardig doorgezet, met volslagen miskenning van de werkelijkheid?"

Een beschuldiging, die "De Waarheid" de SED (en over de SED heen de CPSU) regelmatig voorhoudt, is dat deze partij(en) niet op de bres zou (don) staan om de legalisering van de verboden westduitse communistische partij, de KPD, te verkrijgen, maar integendeel de belangen van de KPD ondergeschikt maken aan die van de DDR en de Sowjet-Unie.

Zoals werd gezegd, gaat de sympathie van Paul de Groot - en dus van de CPN-leiding - uit naar het Chinese kamp. Ook dit is uit de "Waarheid"-publicaties op te maken. De vaak extreme uitspraken van de Chinese leiders worden in "De Waarheid" zeer gekuist weergegeven en hun dikwijls opmerkelijk optreden (bijv. in het diplomatieke conflict rond de Chinese Vertegenwoordiging in Den Haag) wordt begrijpend en sober - zonder kritisch commentaar - verhaald.

Indien de gelegenheid zich voordoet, schroomt "De Waarheid" niet de prestaties van de Chinese Volksrepubliek duidelijk te loven, getuige een artikel dd. 25 augustus j.l., waarin redacteur Ger Verrips een compilatie gaf van een aantal positieve uitspraken omtrent China, gedaan door verschillende buitenlandse en Nederlandse hoogleraren o.w. de professoren en Wertheim.

Verrips besloot zijn bloemlezing met de opmerking dat deze uitingen "een nuttig tegenwicht" vormen tegen de rassistische hetze over het gele gevaar, die als een stinkende walm van kolonialisme over de aarde zweeft.

De pro-Chinese oppositie in en rond de CPN

Begin juli j.l. is het "Marxistisch-Leninistisch Centrum Nederland" overgegaan tot de oprichting van een jongerengroep, de "Kommunistische Jeugd Liga" (K.J.L.). De groep geeft het blaadje "Aktie" uit en zou een tiental leden tellen. De MLCN-leiding publiceerde in het julinumnummer van haar blad "De Rode Tribune" het "beginselprogramma" en het "aktieprogramma" van de "Kommunistische Jeugd Liga". In deze pretentieuze proclamaties presenteerde de KJL zich als "de voorhoede van de Nederlandse revolutionaire jeugd". Zij maakte het plan kenbaar om actie te voeren tegen "het Amerikaanse imperialisme", tegen "het reactionaire grootkapitaal" en "het opdringend fascisme", tegen "het machtsapparaat: de politie, het militarisme en de bureaucratie" en last but not least tegen "het revisionisme in de jeugdbeweging" (i.c. de ANJV-leiding).

Moet de "Kommunistische Jeugd Liga" haar bestaan nog helemaal bewijzen, anders is dit met de jongerengroep die het blaadje "Rode Jeugd" uitgeeft en die - zoals bekend - door de pro-Chinese communisten rond het blad "De Rode Vlag" in het leven is geroepen. "Rode Jeugd" heeft immers, door de arrestatie en veroordeling van vier van haar redactieleden, in bepaalde Amsterdamse kringen al een zekere vermaardheid verworven. In het tweede nummer van dit slecht gestencilde blaadje werd nog eens uitvoerig ingegaan op deze veroordelingen, die de redactie geheel wijt aan het optreden van "de bekende humorist Bomans". (De heer Bomans signaleerde in "De Volkskrant" het opruiend karakter van een "Rode Jeugd"-bulletin, waarna de Amsterdamse Justitie tot vervolging overging.)

De redactie van "De Rode Vlag" (augustusnummer) benaderde de kwestie meer van de marxistische kant en verklaarde: "Dit systeem van 'recht' spreken heeft de Nederlandse klassejustitie naar onze mening overgenomen van het Nazi-Duitse standrecht uit '40-'45" (!). In beide blaadjes werd een oproep gedaan tot financiële solidariteit teneinde de kosten van de boeten te bestrijden en het voortbestaan van "Rode Jeugd" te verzekeren.

(De vier redactieleden:

werden elk veroordeeld tot een boete van f250,- wegens opruiing en belediging van het openbaar gezag.)

Hoewel het CPN-lid Mr. -naar aangenomen kan worden met toestemming van de partijleiding- de verdediging van het viertal heeft gevoerd, besteedde "De Waarheid" zeer weinig aandacht aan de zaak.

H O O F D S T U K I I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Vredesbeweging

Bijeenkomst te Genève van de "Wereldvrede-raad"

Van 13 tot 16 juni j.l. heeft de communistische "wereldvrede-raad" (WVR) te Genève vergaderd (zie ook MO-6/1966). De bijeenkomst heeft - zoals verwacht - weinig nieuws opgeleverd. Het verloop van de conferentie werd nagenoeg geheel bepaald door de leiding, c.q. door de Russische gedelegeerden, die nog altijd een beslissende invloed op het WVR-beleid hebben. Door een strak gereguleerd vergaderprogramma en een handige vergadertechniek wisten zij de bijeenkomst zonder al te veel incidenten naar het tevoren vastgestelde einddoel te leiden.

Mede hierdoor kwam het ditmaal niet tot een werkelijk fel treffen tussen de Russische en Chinese gedelegeerden, al had zulks in de lijn der verwachtingen gelegen. De Chinezen spaarden de Russen overigens niet. Zo stelde de leider van de Chinese delegatie, o.m., dat "de Sowjet-leiders niet alleen de WVR gebruikten als een instrument van de Sowjet-diplomatie, maar tevens poogden de WVR te reduceren tot een instrument van de Amerikaanse imperialistische agressie". Overigens is te Genève wel duidelijk geworden, dat China meer en meer geïsoleerd raakt binnen de WVR. Doorgaans schaarde zich alleen Albanië aan Chinese zijde. Dit kwam vooral tot uiting bij de stemming over de verschillende einddocumenten. China en Albanië stemden namelijk tegen op één na alle resoluties. Deze uitzondering betrof de resolutie inzake Vietnam ten aanzien waarvan zij zich van stemming onthielden.

Opmerkelijk was trouwens dat geen enkel eind-document met algemene stemmen werd aangenomen. De resoluties inzake de "strijd van de ontwikkelingslanden om onafhankelijkheid", Cuba, het Nabije en Verre Oosten, Indonesië, Rhodesië en de Portugese koloniën werden met "meerderheid van stemmen" aangenomen. Interessant is in dit verband dat de officiële WVR-tekst van de documenten der Geneefse bijeenkomst zonder terughoudendheid vermeldt welke gedelegeerden tegen stemden of zich van stemming onthielden: in communistische kringen een ongebruikelijke zaak. Buiten de genoemde eind-resoluties werd nog een "memorandum inzake de Europese veiligheid" aanvaard, een omgewerkte versie van de rede, welke professor [naam ontbrekend], lid van het Politiek Bureau van de SED, over dit onderwerp te Genève uitsprak (zie MO 6/1966).

Zoals te verwachten was, leverde het eind-document over de structuur van de WVR de meeste problemen op. Weliswaar werd ook deze resolutie "met meerderheid van stemmen" aangenomen, doch China, Albanië, Cuba en Korea stemden tegen terwijl Nederland, Japan, Noord- en Zuid-Vietnam, een Brits gedelegeerde én een vertegenwoordiger uit de Verenigde Staten zich van stemming onthielden. Het uiteindelijk resultaat betekent een bekrachtiging van de bestaande situatie en kan derhalve worden beschouwd als een succes voor de Russen, die hun greep op de WVR voorlopig hebben weten te behouden. De voornaamste structurele wijzigingen betreffen de uitbreiding van het presidium (tot 45 personen) - waarmede tegemoet is gekomen aan de algemene wens naar grotere geografische representativiteit van dit orgaan - en de versterking van de positie van het secretariaat. Dit werd uitgebreid tot 12 leden. Voorts werd de functie van "secretaris-generaal" gecreëerd. Op deze post werd de Indiër gekozen, volgens de laatst beschikbare gegevens lid van het Centraal Comité van de CP-India. De "coördinerend voorzitter" van de WVR, , werd bereid gevonden haar functie te continueren.

Zo blijft de WVR met alle oude problemen zitten: er is nog geen nieuwe president gevonden; het verlangen naar decentralisatie en aanpassing aan de locale situatie is gesmoord, maar niet bevredigd; de onderlinge meningsverschillen zijn duidelijker dan ooit aan het daglicht getreden. Daarnaast blijft China binnen de WVR een bron van onrust.

De Nederlandse delegatie, bestaande uit de communiste Mevr. bestuurslid van de "Nederlandse Vredesraad" (NVR) en CPN-partijbestuurder secretaris van de NVR, is dan ook teleurgesteld uit Genève teruggekomen. Uiteraard hebben zij met welgevallen geconstateerd, dat te Genève grote aandacht besteed werd aan de "Europese veiligheid" en daarmee aan het Duitse vraagstuk. Het afketsen van de pogingen om tot een zekere decentralisatie te komen, strookt evenwel in het geheel niet met de op autonomie gerichte politiek van de CPN. Het is dan ook niet verwonderlijk, dat Nederland zich bij de stemming over de resolutie inzake de "structuur en activiteit der WVR" van stemming heeft onthouden. In het NVR-orgaan "Vrede" werden de te Genève gerezen meningsverschillen trouwens onomwonden toegegeven, waarbij nogmaals duidelijk werd gesteld, dat de strijd voor de vrede "in alle landen verschillende aspecten en uitgangspunten heeft".

Zo lijkt de veronderstelling gewettigd, dat het beraad van Genève eveneens weinig consequenties zal hebben voor het optreden van de NVR. Natuurlijk wordt het contact met de WVR gehandhaafd, doch suggesties van die zijde zal men waarschijnlijk - evenals voorheen - naast zich neerleggen, zolang en voor zover deze niet stroken met de eigen koers, die geheel is afgestemd op de politieke lijn van de CPN.

NVR-activiteiten inzake Vietnam

Begin juli j.l. deed de Wereldvredesraad (WVR) een oproep uitgaan, waarin alle vredeskrachten werden opgewekt om op de 20ste van die maand - de twaalfde verjaardag van de ondertekening van het Geneefse Accoord - acties te organiseren ter beëindiging van, wat werd genoemd, "de Amerikaanse agressie tegen het volk van Zuid-Vietnam", stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam en strikte toepassing van de genoemde overeenkomst.

De bij de WVR aangesloten Nederlandse Vredesraad (NVR) heeft dit appèl kennelijk naast zich neergelegd. Op 20 juli j.l. is namelijk niets gebleken van enige activiteit van deze kant inzake Vietnam. Eensdeels is dit te verklaren uit het feit, dat een week voordien in Amsterdam reeds een anti-Amerikaanse protestactie plaatsvond (van het Jongerencomité Vietnam), waarbij de communisten ook een rol speelden. Anderzijds valt uit de gang van zaken mede af te leiden, dat de NVR - in het licht van de op autonomie gerichte politiek van de CPN - zijn activiteiten organiseert op een door hem gunstig geacht tijdstip. Zo zou wel een Vietnam-actie gepland zijn voor de maand september, met de Zaanstreek als centrum.

Jeugdbeweging

Vietnam

Behalve dat het Algemeen Nederlands Jeugdverbond (ANJV) en de Organisatie Progressieve Studerende Jeugd (OPSJ) hun medewerking blijven verlenen aan de activiteiten van het Jongerencomité Vietnam, zetten zij ook hun eigen acties, waarmee zij reeds in februari 1966 een begin maakten, voort.

Zo zond het communistisch jeugdverbond op 8 juni j.l. twee kisten met medicamenten naar het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront. Op 4 juli d.a.v. trachtten leden van de OPSJ een brief te overhandigen aan de Amerikaanse consul in Amsterdam als protest tegen wat genoemd werd

de Amerikaanse "terreurbombardementen" op Hanoi en Haiphong. Op 9 juli organiseerden leden van deze scholierenorganisatie om dezelfde reden in de hoofdstad een handtekeningenactie. De plaatselijke afdeling van het ANJV in Alkmaar belegde op 13 juli een protestvergadering. Voorts gaf het ANJV ter gelegenheid van de eveneens op 13 juli in Amsterdam gehouden protestbijeenkomst en -demonstratie, een eigen oproep uit. Deze demonstratie ging uit van het Jongerencomité Vietnam (zie hoofdstuk IV).

Het is tot nu toe niet geheel duidelijk wat de communisten ertoe drijft om naast de activiteit van dit jongerencomité, acties onder eigen vlag te organiseren. Wel is opmerkelijk dat deze acties ongeveer samenvallen met de inactiviteit van het jongerencomité in de periode februari - juli 1966. Bovendien is het niet onmogelijk, dat de communisten met de gedachte hebben gespeeld of nog spelen om een eigen Vietnamcomité te vormen, dat - in tegenstelling met het jongerencomité, dat niet altijd naar de communistische pijpen wenst te dansen - bereid ^{zijn} zou/zulks wèl te doen. Aan deze gedachte zullen voorts de tegenstellingen, die reeds vrijwel onmiddellijk na de oprichting in september 1965 binnen het Jongerencomité Vietnam aan het licht traden, wel niet vreemd zijn. Een openlijk conflict deed zich voor in maart 1966, toen de communisten hun toestemming weigerden om provo's tot het jongerencomité toe te laten.

Wat de gedachte aan een eigen Vietnamcomité betreft: interessant is in dit verband een artikeltje in het instructiebulletin van het Amsterdamse ANJV-district van 4 juli j.l. De schrijver-voorzitter

die ook deel uitmaakt van de dagelijkse leiding van het verbond en tevens lid is van het secretariaat - betoogde daarin dat het nodig zou zijn om in Nederland op een meer actieve manier het Vietnamese volk te ondersteunen en wel in de eerste plaats door het inzamelen van medicamenten en plastic. Ook zou het Nederlandse volk z.i. beter moeten worden voorgelicht over "de ware toedracht" inzake Vietnam.

Volgens zouden voorts arbeiders vanuit de bedrijven brieven aan de Nederlandse regering kunnen sturen, waarin zij aandringen op positieve stappen, gericht tegen de Amerikaanse inmenging in Vietnam en die voorts een afkeuring zouden moeten inhouden van het Amerikaanse optreden aldaar. blijkt in dit verband voorstander te zijn van de vorming van lokale bedrijfscomité's en uiteindelijk van een

groot (landelijk) "comité van de werkende jeugd van Nederland".

Dat de positie van de communisten in het jongerencomité onzeker is, bleek ook uit een circulaire van de ANJV-leiding, waarin de kaderleden van het district Amsterdam werden opgeroepen om in verband met de protestavond en -demonstratie in de hoofdstad van 13 juli j.l., de avond daarvoor bij elkaar te komen. Volgens was dat noodzakelijk "gezien de duistere kanten die aan de voorbereiding en afronding van deze protestavond kleven".

Eveneens van belang is in dit verband de wijze waarop "De Waarheid" de laatste tijd nieuwe activiteiten van het jongerencomité aankondigde. Ten aanzien van dit comité werd nadrukkelijk gesteld, dat daarin het ANJV, de Studentenvakbeweging (SVB) en de Federatie van Jongerengroepen van de PvdA samenwerken. Kan hierin enerzijds een poging van de communisten worden gezien om de meer gematigde elementen in het Jongerencomité Vietnam aan zich te binden, anderzijds is zulks toch stellig ook weer een voorbeeld van het communistische streven om te komen tot eenheid van actie met socialistten c.q. om een in dit opzicht reeds bestaande eenheid - uiteraard ten onrechte - te suggereren.

Cultuur

Bezoek aan Nederland van Sowjet-Russische parlementaire delegatie

Van 27 juni tot 5 juli heeft een Sowjet-Russische parlementaire delegatie - een vijftal leden van Opperste Sowjet Unieraad en Raad der Nationaliteiten, begeleid door een ambtenaar van het Sowjet-ministerie van Buitenlandse Zaken, een medewerker van de Opperste Sowjet en een correspondent van de "Izwestija" - een bezoek aan Nederland gebracht. De parlementariërs maakten deel uit van de Russische groep van de Interparlementaire Unie en brachten een tegenbezoek aan de Nederlandse groep van de Unie, die verleden jaar juni een delegatie naar de Sowjet-Unie heeft gestuurd.

Het gezelschap stond onder leiding van , voorzitter van de Russische groep van de Interparlementaire Unie en lid van het Centraal Comité van de CPSU.

De delegatie maakte tijdens haar bezoek aan Nederland, dat een min of meer formeel karakter droeg, onder meer haar opwachting bij de Minister-President en bij de voorzitters van Eerste en Tweede Kamer.

Het hoofdbestuur van de Vereniging "Nederland-USSR" organiseerde op 3 juli in Amsterdam een "cocktailparty" voor de Russische delegatie. Met dit feest "op de valreep" trachtte het hoofdbestuur kennelijk nog weer eens duidelijk te maken, dat aan de Nederlandse communistische vriendschapsvereniging een eigen en speciale plaats toekomt op het terrein van de culturele uitwisseling tussen Nederland en de Sowjet-Unie.

Verzetsbeweging

Protesten tegen invrijheidstelling van Lages

Op zaterdag 6 augustus '66 is in Amsterdam een protestdemonstratie gehouden tegen de invrijheidstelling van de Duitse oorlogsmisdadiger Lages; 100 à 200 personen namen er aan deel. Het initiatief daartoe werd genomen door een jongeman, geheten, die tegenover de pers verklaarde zich politiek verwant te voelen aan de PSP, doch geen enkel politiek oogmerk te hebben met de demonstratie. Hij voegde hieraan toe te betreuren, dat de protestdemonstratie, die voor de 20e juni was aangekondigd door het Nederlands Auschwitz Comité, niet was doorgegaan. (Deze demonstratie was door de leiding van het NAC tot nader order uitgesteld met het oog op de onrust, die in Amsterdam werd veroorzaakt door de ongeregelde heden op 14 en 15 juni.)

De organisator van de protestdemonstratie van 6 augustus verklaarde enkele dagen later, dat hij zich voorstelde, na afloop van de periode van drie maanden, die door de Minister van Justitie is gesteld als strafonderbreking voor - d.w.z. na 9 september -, bij de bewindsman een audiëntie aan te vragen. Hij wilde dit doen in nauw overleg met het Nederlands Auschwitz Comité en met de zogenaamde Wiesenthal-jongeren. Hij voegde hieraan toe ook al contact met het NAC te hebben gehad vóór de demonstratie van 6 augustus.

Op 10 augustus maakte het Nederlands Auschwitz Comité op zijn beurt bekend voornemens te zijn de uitgestelde NAC-protestdemonstratie te houden in de eerste helft van september - kennelijk rondom de 9de. Eind augustus volgde daarop het bericht, dat het NAC toestemming heeft gevraagd voor het houden van een protestdemonstratie te Amsterdam op zondag 18 september a.s.

Het is niet duidelijk, of en in hoeverre ook eerder genoemde bij de voorbereiding hiervan is of zal worden betrokken.

Diversen

De gebeurtenissen in Indonesië

De gebeurtenissen in Indonesië gaven uiteraard verscheidene communistische frontorganisaties aanleiding tot felle protesten.

Zo werd op het 7e congres van de "World Federation of Democratic Youth" (WFDJ) - dat van 6 tot 16 juni 1966 te Sofia plaatsvond - een resolutie aangenomen, waarin het generaalsbewind in Djakarta in scherpe bewoordingen wordt veroordeeld en krachtig stelling wordt genomen tegen de "vervolgingen van de democratische krachten in Indonesië". Deze resolutie was ingediend door gedelegeerden van een zestal jeugdorganisaties, w.o. de Indonesische Pemuda Rakjat (Volksjeugd) en het ANJV. Laatstgenoemde organisatie werd vertegenwoordigd door zijn voorzitter

De Pemuda Rakjat was waarschijnlijk vertegenwoordigd door enkele in het buitenland verblijvende leden: in Indonesië is deze organisatie namelijk verboden.

Het WFDJ-congres wekte alle jongeren in de wereld op, om de grootst mogelijke solidariteit te betonen met de jeugd van Indonesië en deze te steunen in haar strijd tegen het generaals-bewind van Nasution en Soeharto.

Het ANJV had overigens al eerder stappen ondernomen om haar misnoegen over de gebeurtenissen in Indonesië tot uitdrukking te brengen. In dit verband zij herinnerd aan een bericht in "De Waarheid" van 28 maart j.l. waarin bekend werd gemaakt, dat het ANJV een telegram aan president Soekarno had verzonden. Hierin protesteerde het Hoofdbestuur van het verbond met klem tegen het verbod van de Pemuda Rakjat.

Ook de "Nederlandse Vrouwenbeweging" (NVB) liet zich in dit opzicht niet onbetuigd. Zij zond een protestbrief aan de Indonesische president, o.m. luidend: "met ontsteltenis en verontwaardiging heeft de Nederlandse Vrouwenbeweging kennisgenomen van de terreur tegen de Indonesische Vrouwenbeweging 'Gerwani' en andere democratische organisaties". De NVB voelde zich dan ook gedrongen "met kracht tegen de vervolging te protesteren en er op aan te dringen de vrijlating van alle politieke gevangenen en de opheffing van het organisatieverbod voor de 'Gerwani' en andere democratische organisaties te bewerkstelligen".

De Nederlandse frontorganisaties hadden aldus - conform het gedragspatroon van de CPN - weer eens gedemonstreerd, hoezeer zij zich ideologisch en historisch verbonden gevoelen met het communisme in Indonesië.

H O O F D S T U K I V

ANDERE GROEPERINGEN

Activiteiten inzake Vietnam.

1. Jongerencomité Vietnam

De reeds in MO 5 gememoreerde inactiviteit van het Jongerencomité Vietnam, die half februari 1966 begon, eindigde pas zes maanden daarna. In die periode werd alleen een propagandistische brochure uitgegeven, waarvoor echter van de zijde van de leden der aangesloten organisaties en van het publiek weinig belangstelling bestond.

Pas half juli werd het comité weer actief. Toen organiseerde het in de avond van de 13de juli in Amsterdam een protestbijeenkomst, die gevolgd werd door een demonstratie. Beide acties waren gericht tegen de "Amerikaanse agressie" in Vietnam en de bombardementen van Amerikaanse vliegtuigen op dichtbevolkte centra bij Hanoi en Haiphong.

Na afloop van de protestbijeenkomst werd door bijna alle aanwezigen deelgenomen aan een demonstratieve optocht naar het Amerikaanse consulaat.

Op 24 augustus startte het Jongerencomité Vietnam met een nieuwe activiteit, n.l. het verlenen van praktische hulp aan wat genoemd wordt: de strijd van het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront. Het comité heeft zich ten doel gesteld tenminste 10 km. plastic (aan-de-rol) in te zamelen. Het Vietnamese Bevrijdingsfront zou daar schriftelijk om gevraagd hebben om er de burgerbevolking beter tegen de Amerikaanse napalmbombardementen mee te kunnen beschermen. Voorts is het de bedoeling om geld in te zamelen voor de aankoop van bandrecorders, filmtoestellen en schrijfmachines ten dienste van het onderwijs in de "bevrijde" gebieden van Vietnam.

Het jongerencomité voerde deze inzamelingsactie in de week van 24 tot 31 augustus in Amsterdam door middel van hier en daar geplaatste marktkramen, waar steunkaarten ad f 1,65 konden worden gekocht.

Van zaterdag 24 september tot en met zaterdag 1 oktober a.s. zal de actie een landelijk karakter krijgen in de door het comité te orga-

niseren "Vietnam-week". Deze week begint met een op 24 september in de hoofdstad te organiseren grote protestvergadering, waarvoor o.a. een vertegenwoordiger van het Bevrijdingsfront en Jean-Paul Sartre zijn uitgenodigd. De woensdag daarop zal de communistische OPSJ een scholierendag voor de plastic-inzameling organiseren. Voorts zal er die week een tentoonstelling over Vietnam gehouden worden. Ook wil men nog huis-aan-huis-acties organiseren. De protestweek zal worden besloten met een demonstratie op 1 oktober a.s.

2. Actiegroep Vietnam

De actiegroep Vietnam was de afgelopen maanden heel wat actiever dan het jongerencomité. Ook afzonderlijke acties van organisaties of groepen organisaties, in de actiegroep vertegenwoordigd, trokken de aandacht. Daarbij wordt niet alleen aan de provo's en de leden van de Socialistische Jeugd van Nederland (SJ) gedacht, maar vooral ook aan de activiteiten van de Pacifistisch-Socialistische Jongeren Werkgroepen (PSJW), afdeling Den Haag. In bijna alle gevallen werd voor de demonstraties geen vergunning aan de autoriteiten gevraagd. Volstaan moge worden met het memoreren van enkele dezer demonstraties.

Zo verspreidde op 2 en 3 juli een tiental jongeren, in ieder geval voor een deel uit PSJW-kringen afkomstig, in Scheveningen pamfletten, waarin werd opgeroepen tot demonstraties tegen de Amerikaanse regering. Tevens werd er in opgewekt om voortaan iedere 2e en 4e zaterdag van de maand in Den Haag een betoging te houden, met het Vredespaleis als startpunt. Dit startpunt wordt ook vermeld in een gestencilde oproep van de PSJW-afdeling Den Haag, waarin verder wordt gesteld dat het initiatief tot deze steeds terugkerende demonstraties van de PSJW is uitgegaan. Het zou de bedoeling zijn, dat deze acties zonder ordeverstoringen verlopen, dat de verkeersregels in acht worden genomen en dat geen toestemming aan de burgemeester wordt gevraagd.

Op 9 juli (tweede zaterdag van de maand) werd door de Haagse afdeling van de PSJW in de binnenstad dan ook wederom een mars gehouden, gericht tegen de Amerikaanse politiek in Vietnam. Deze betoging, waaraan ongeveer 100 jongeren deelnamen en waarvoor geen vergunning werd verleend, eindigde met wanordelijkheden. In de loop van juli en augustus werden deze PSJW-demonstraties herhaald.

Op 17 juli en 21 augustus organiseerde de Actiegroep Vietnam in Amsterdam haar "gebruikelijke" stille protest-tochten op de derde zondag van de maand.

In de loop van juli werd ook in Eindhoven een Actiegroep Vietnam opgericht, waarin vertegenwoordigd zijn de plaatselijke afdeling van de SVB, de PSJW en de Federatie van Jongerengroepen van de PvdA. De groep verspreidt dezelfde pamfletten als de actiegroep die in Amsterdam actief is. Exemplaren van deze pamfletten werden op 21 juli in Eindhoven verspreid. Ook daar zijn de jongeren van plan "stille" demonstraties te houden.

Op 4 augustus was deze groep in de binnenstad van Eindhoven opnieuw actief.

Op zaterdagmiddag 13 augustus - tenslotte - demonstreerden ca. 20 personen in het centrum van Apeldoorn, eveneens tegen de oorlog in Vietnam en tegen de atoombom. Voor het houden van deze mars was vergunning verleend. Tijdens de betoging werden ook daar pamfletten van de landelijke Actiegroep Vietnam verspreid.

De situatie rond de actiegroep Vietnam is inmiddels wat duidelijker geworden. Het ziet er naar uit dat, toen aan de politiek links-extreme jongeren, die ook deel uitmaken van de Jongerengroep Vietnam, duidelijk werd dat zij de communistische invloed daarin niet genoegzaam konden terugdringen en dat het aantrekken van min of meer gelijkgezinde figuren, zoals bijv. de provo's, onmogelijk was, zij besloten medewerking te verlenen aan het vormen van een nieuw comité, intussen bekend als de Actiegroep Vietnam. De communisten maken geen deel uit van deze groep. Enerzijds niet, omdat zij niet werden uitgenodigd, anderzijds omdat de politiek linksgerichte jongeren, mede geïnspireerd door de huns inziens succesvolle acties rond het huwelijk van Prinses Beatrix, veel verder willen en kunnen gaan dan de communisten. De actiegroep Vietnam, waarin provo's en leden van de SJ een belangrijke rol spelen (, bestuurslid van de Actiegroep, zou naar verluidt ook lid zijn van de SJ), heeft in de vier maanden van haar bestaan blijk gegeven, op allerlei manieren de autoriteiten te willen provoceren, o.m. door met opzet geen vergunning aan te vragen voor het houden van demonstraties. De ideeënman van de Provo's, de 23-jarige, in Amsterdam studerende Roel van Duyn, geeft in het provo-weekblad "Image" no. 5

van 20 augustus 1966, commentaar op wat hij de lastercampagne van de CPN tegen de provo's noemt en op insinuaties van voorzitter van het ANJV, dat de pers van de provo's door de BVD betaald zou worden en dat de provo-leiding ervoor zou zorgen zelf nooit gearresteerd te worden, maar anderen het vuile werk liet opknappen. Van Duyn brengt in het artikeltje naar voren, dat de actieve Actiegroep Vietnam door de CPN blijkbaar als een lastige concurrent wordt beschouwd. Volgens hem is de communistische partij aan de ene kant jaloezers op de geweldige, effectieve demonstraties van de groep, terwijl zij aan de andere per sé netjes wil blijven om niet door "onnette" demonstraties de wethouderszetel, die zij in Amsterdam hoopte te verwerven, in gevaar te brengen. "Vandaar dat de CPN de activiteit van het Jongerencomité Vietnam eerst zoveel mogelijk geremd heeft. Toen uit onvrede met dit comité de Actiegroep Vietnam werd opgericht", aldus Van Duyn, "werd die door de CPN meteen zoveel mogelijk tegengewerkt."

3. "Legale" communisten en "illegale" trotskisten

Heeft de CPN er al herhaaldelijk blijk van gegeven prijs te stellen op de image van "nette", dat wil zeggen "zich binnen de wettelijke perken bewegende" partij, een geheel andere toon slaan de Nederlandse trotskisten aan, getuige bijvoorbeeld een publicatie in hun orgaan "De Internationale" van juli/augustus j.l., luidend:

"Onze trotskistische beweging staat onvoorwaardelijk aan de kant van de Vietcong...."

"Ook in ons land zijn er mogelijkheden om de strijd van het Vietnamese volk te ondersteunen. In Nederland wordt munitie gemaakt voor het Amerikaanse leger. Vanuit Nederlandse havens wordt deze verscheept. Wie kan de Amsterdamse en Rotterdamse havenarbeiders dwingen deze munitie te laden. Wie kan de Nederlandse spoormensen dwingen dit oorlogstuig te vervoeren?"

Het is duidelijk, dat de schrijver en zijn geestverwanten zich met deze indirecte opwekking tot werkweigering c.q. boycot scharen in het kamp van degenen, die ook illegale middelen ter bereiking van het gestelde doel voorstaan.

In dit verband is het ook van belang, dat "De Internationale" onverkort en als hoofdartikel een publicatie uit het internationale trotskistische (Pabloïstische) orgaan "L'ous le drapeau du socialisme" overnam, waarin t.a.v. Vietnam werd opgemerkt:

"Het is nodig dit volk actief te helpen, met alle soorten hulp, inbegrepen wapens en vrijwilligers."

4. Zeeuwse "petitionnements-actie"

Het in 1962 op communistisch initiatief tot stand gekomen "Zeeuws Vredescomité", organiseerde op 21 juni 1966 te Vlissingen een "teach-in" over Vietnam. Tijdens deze bijeenkomst werd een telegram verzonden aan Minister Luns, met het verzoek om de kwestie-Vietnam op de agenda van de Tweede Kamer te plaatsen. Het initiatief hier toe was uitgegaan van Drs. _____, geschiedenisleraar aan het Lyceum te Goes. Toen korte tijd later op het telegram aan Minister Luns een afwijzend antwoord werd ontvangen, lanceerde Drs. _____ een actie, die tot doel heeft 100.000 handtekeningen te verzamelen onder een petitie inzake Vietnam en deze op de derde dinsdag van september - bij de opening van de Staten-Generaal - aan de Kamer aan te bieden.

De actie had een voorspoedige start. Er werden handtekeningen ingezameld in Goes, Middelburg en Vlissingen, waarna de actie naar andere provincies oversloeg en een meer landelijk karakter kreeg. Verschillende bonafide jongerenorganisaties lieten van hun instemming blijken. Ook het Partijbestuur van de PSP betuigde haar instemming. Al spoedig bleken enkele jongerenorganisaties zich evenwel van de actie te distantiëren, met name de KVP-jongeren, die van mening waren "dat in de petitie alleen van de Amerikanen offers gevraagd worden" en de VVD-jongeren, die er eveneens "een verkeerde tendens" in zagen. Al met al kreeg de "petitionnements-actie" tot dusverre niet de omvang, die Drs. _____ zich ervan had gedacht. Eind augustus moest hij dan ook teleurgesteld constateren, dat er pas 10.000 handtekeningen waren ingezameld.

Verscheidene leden van het eerdergenoemde "Zeeuws Vredescomité", zijn tijdens de "petitionnementsactie" op de voorgrond getreden. Van hen bleek vooral de communist _____ een werkzaam aandeel in de actie te hebben. Ook de CPN-districtsbestuurder _____ de meest invloedrijke figuur binnen het "Zeeuws Vredescomité", heeft zich bijzonder voor de actie ingespannen. Zo zou, naar verluidt, vooral op zijn aandrang door het CPN-district Zeeland besloten zijn om de inzameling van handtekeningen voor de petitie ter hand te nemen. Op 19 en 20 augustus werden te Vlissingen handtekeningen voor de actie ingezameld, waartoe op de markt een stand was ingericht, welke afwisselend werd bezet door o.m. eerdergenoemde _____, en de CPN-districtbestuurders _____ en _____.

De communistische belangstelling voor de onderhavige actie, welke overigens ook tot uitdrukking kwam in "De Waarheid", is niet moeilijk te verklaren. Aangezien het petitionnement geboren is tijdens de "teach-in" te Vlissingen, voelen de communisten zich er ten nauwste bij betrokken. Daarnaast past het enigszins anti-Amerikaanse karakter van de actie goed bij de huidige CPN-politiek inzake Vietnam. Weliswaar heeft Drs. herhaaldelijk betoogd, dat het hem in de eerste plaats te doen is om "politieke duidelijkheid in de Kamer inzake Vietnam", doch anderzijds stelde hij tijdens een persinterview ook, dat het hem was opgevallen dat veel mensen het met de Amerikaanse politiek niet eens zijn: ze tekenden de petitie gaarne. Ook de tekst van de petitie doet trouwens wat anti-Amerikaans aan.

Tegen deze achtergrond mag worden verwacht, dat de communisten - ook al zijn zij dan niet direct de initiatiefnemers van de "petitionnements-actie" - alles in het werk zullen stellen om er zoveel mogelijk winst uit te slaan.

Provo-activiteiten

Sinds begin juli 1966 geven de Amsterdamse provo's, naast het maandblad van diezelfde naam, een nieuw blad "Image" uit. Aanvankelijk verscheen het eens per veertien dagen. Thans is het een weekblad geworden. Blijkens een publicatie in het eerste nummer zou het de bedoeling zijn om "witte" informatie te geven. Daaronder verstaan de provo's het zonder enig voorbehoud weergeven van meningen.

Ook in andere gemeenten worden provo's actief. In Rotterdam organiseerden zij in de loop van mei 1966 happenings (bij het beeldje Fikkie). Onder de gearresteerden bevond zich o.a. de uit Gouda afkomstige "veiligverkeers-magiër". Inmiddels heeft de Rotterdamse provo-groep, "Desperado" genaamd, onder diezelfde naam een blad uitgegeven dat qua opzet en inhoud veel lijkt op het "Provo"-maandblad. In Groningen werd - eveneens in mei j.l. - de oprichting bekend gemaakt van een "Comité Vrienden van Provo", dat zich ten doel stelt het verspreiden van ideeën en van de "filosofie" van provo onder het Groningse provotariaat en het bevorderen van de provotarische gezindheid als tegenwicht tegen - wat men noemt - het onverantwoordelijk fanatisme van de militaire en andere autoriteiten, dat uiteindelijk alleen maar totale vernietiging met zich kan meebrengen. De jongeren en de studenten in het "Comité Vrienden van Provo" behoren tot de provo's of zijn

lid van de Vredesactiegroep van Studenten (VAS) of van de Noordelijke Anti-militaristische Jongerengroep (NAJG).

Wat de publicaties betreft is Groningen voortvarend. Daar bestaan n.l. reeds twee periodieken, "Luca" en "Scandal". Het laatste blad werd opgericht omdat men vond dat "Luca" zijn progressieve karakter verloren had. Een van de redacteuren is (zie boven), die sinds enige maanden in het noorden van het land verblijft. Hij fungeert vermoedelijk als contactpersoon tussen de Groningse provo's en geestverwanten in het westen van het land.

In Haarlem en omgeving is enige malen een soort literair provo-blad, vermoedelijk van middelbare scholieren, verschenen onder de titel "?". De belangrijkste figuur daarin is een zekere

uit Heemstede, die zo nu en dan ook artikelen schreef in "Provo" (bv. in de no's 4 en 7). Opmerkelijk is, dat het 4e nummer van "?" verscheen als bijvoegsel bij "De Vrije", een anarchistisch maandblad, waarvan de redactie en administratie in Rotterdam zijn gevestigd. Aan dit nummer verleenden ook Amsterdamse provo's hun medewerking, n.l. Roel van Duyn

Voorts zouden volgens het "Provo"-maandblad no. 11 dd. 15-8-1966 nog provo-bladen in de volgende gemeenten worden uitgegeven: in Leeuwarden "Dingetje", adres Nieuweburen 42; in Leiden "Oopi", Boerhavelaan 37; in Maastricht "Ontbijt op bed", Hermelijnstraat 15b en in Utrecht "Volte", adres Damestraat 2.

Tot nu toe kon niet worden vastgesteld of laatstgenoemde vier periodieken inderdaad provo-bladen zijn en of er een relatie met de Amsterdamse provo's bestaat.

STAKINGSOVERZICHT JULI/AUGUSTUS 1966

Bedrijf : Aannemersmij Foster Wheeler (Rozenburg).
Aanleiding : eis tot loonsverhoging, geschil over hoogte van de pensioenkosten-toelage.
Inmenging vakbonden : overleg directie en College van Rijksbemiddelaars.
Resultaat : geen.
Aantal werknemers : 900.
Aantal stakers : 900 (op 8-7-'66 werden 250 Engelsen ontslagen en op 11-7-'66 26 Nederlanders).
Duur van de staking : 6-7-'66 tot 11-7-'66.

Bedrijf : WSM-vervoerbedrijf ('s-Gravenhage).
Aanleiding : loonachterstand van chauffeurs, werkzaam in streekvervoer. Stakingsparool werd uitgegeven tijdens een vergadering in de nacht van 26 op 27 juli door stakingscomité, waarin afgetreden bestuursleden van de categorale Algemene Nederlandse Vereniging van Werknemers in het Personenvervoer zitting hadden.
Inmenging vakbonden : geen inmenging der erkende vakbonden.
Resultaat : geen.
Aantal werknemers : 80.
Aantal stakers : + 30 (geleidelijk aan minder).
Duur van de staking : 27 juli 1966 (enige uren).

Bedrijf : NV ENHABO-vervoerbedrijf (Zaandam).
Aanleiding : zie boven.
Inmenging vakbonden : zie boven.
Resultaat : geen.
Aantal werknemers : 16 (ochtendploeg).
Aantal stakers : 16.
Duur van de staking : 27 juli 1966 (tot 10.00 uur).

Bedrijf : R.T.M. vervoerbedrijf (Numansdorp).
Aanleiding : zie boven.
Inmenging vakbonden : zie boven.
Resultaat : geen.
Aantal werknemers : ---
Aantal stakers : 6 (ochtendploeg).
Duur van de staking : 27 juli 1966 (+ 1 uur).

Bedrijf : N.Z.H.Vervoermaatschappij (Haarlem).
Aanleiding : zie boven.
Inmenging vakbonden : zie boven.
Resultaat : geen.
Aantal werknemers : ---
Aantal stakers : + 35
Duur van de staking : 27 juli 1966 (enige uren).

Bedrijf : N.Z.H.Vervoermaatschappij (Leiden).
Aanleiding : zie boven.
Inmenging vakbonden : zie boven.
Resultaat : geen.
Aantal werknemers : ---
Aantal stakers : + 30.
Duur van de staking : 27 juli 1966 (+ 1 uur).

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
* 18 sept. 1966	12e Nordmarktreffen HIAG-Landesverband Schleswig-Holstein.	Rendsburg	HIAG
* 3-6 okt. 1966	Wereldconf. over jeugdproblemen.	Stockholm	Int. Dem. Vrouwen Fed.
* 10-15 okt. 1966	6e Congr. Internat. Organ. v. Journalisten en viering 20-jarig bestaan.	Oost-Berlijn	Int. Organ. v. Jour- nalisten.
* 24-29 okt. 1966	Wetensch. Conf. over het vooroorlogse "Volksfront".	Parijs	Institut Maurice Thorez.
* herfst 1966	Int. Conf. "ter onder- steuning van de Span- jaarden die strijden voor beëindiging van de gevolgen van de burgeroorlog".	Parijs	Comité français pour l'Espagne.
* 15 nov. 1966	Congres Ned. Vrouwen Beweging, tevens vier- ring 20-jarig bestaan.	Amsterdam?	Ned. Vrouwen Beweging.
* dec. 1966	Conferentie voor strijd tegen de mono- polies op nationaal en internationaal ni- veau.	Boedapest	Wereld Vakverbond.

* nieuw c.q. aangevuld.